www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Analyzing the Globalization of Education; Identifying the Existing Dimensions and Status(Case Study: Islamic Azad Universities of Mazandaran Province, Iran)

Saeed Zahedpasha[1], Kiomars Niyazazari[*1], Maryam Taghvaee Yazdi[1]

[1] *Department of Educational Management, Islamic Azad University, Sari, Iran*

**Corresponding author: Kiomars Niyazazari, Department of Educational Management, Islamic Azad University, Sari, Iran*
Email: k.niazazari@gmail.com

Article Info

Keywords: *Globalization, Higher education, Azad universities, Mazandaran province*

Abstract

Introduction: Globalization is the most obvious difference between now and then, and perhaps no phenomenon has attracted the attention of thinkers, politicians, economists, and cultural authorities as much as globalization at the beginning of the third millennium. Accordingly, this study was conducted to investigate the dimensions of globalization of education in the different branches of Islamic Azad University of Mazandaran province, Iran.

Methods: The purpose of this applied study was to investigate the dimensions of globalization of education by applying a quantitative method. The statistical population consisted of 760 faculty members of the universities of Mazandaran province using Cochran formula and cluster random sampling. A multi-stage and relative proportional stratification of 255 individuals was considered as sample size. A questionnaire was used for data collection. The confirmatory factor analysis was used to check the construct validity, and for convergent validity, the extracted mean variance index was used. Data were analyzed by SPSS software.

Results: The results showed that all dimensions of education globalization had a factor load above 0.5 and seven identified factors upon Varimax rotation explained 90.23% of the total variance including the share of multilingualism of universities (38/736%), the share of capable faculty ((22/223) 19%), the share of new technology (11/196%), the share of new curricula (6/624%), the share of communication with other universities (6/492%), the share of becoming a corporate (4/915%) and the share of management and leadership (1.679 percent).

Conclusion: The results of exploratory factor analysis showed that seven factors including "multilingualism of universities, capable faculty, new technology, new curricula, communication with other universities, becoming a corporate and management and leadership" were identified as dimensions of globalization of education and multilingualism of universities had the worst status compared to other dimensions.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۴، شماره ۴، ۱۴۰۰
صفحات: ۲۰۸-۲۱۹

واکاوی جهانی‌شدن آموزش؛ شناسایی ابعاد و وضعیت موجود (مورد مطالعه: دانشگاههای آزاد اسلامی واحد استان مازندران)

سعید زاهدپاشا[۱]، کیومرث نیازآذری[۲*]، دکتر مریم تقوایی یزدی[۳]

[۱]گروه مدیریت آموزشی ، دانشگاه آزاد اسلامی،ساری، ایران

*نویسنده مسوول: کیومرث نیازآذری، گروه مدیریت آموزشی ، دانشگاه آزاد اسلامی،ساری، ایران. ایمیل: k.niazazari@gmail.com

چکیده

مقدمه: جهانی شدن بارزترین وجه تمایز جهان دیروز و امروز است و شاید هیچ پدیده ای به اندازه جهانی شدن در ابتدای هزاره سوم توجه اندیشمندان،سیاست مداران،اقتصاددانان و متولیان فرهنگی را به خود جلب ننموده است، لذا این پژوهش جهت بررسی ابعاد جهانی شدن آموزش در واحد های دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران انجام شد.

روش‌ها: پژوهش کاربردی حاضر با روش کمی به بررسی ابعاد جهانی‌شدن آموزش پرداخته است که جامعهٔ آماری آن شامل ۷۶۰ نفر از اعضاء هیئت‌علمی استادیار به بالای دانشگاه‌های استان مازندران بودند که با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای و طبقه‌بندی متناسب نسبی ۲۵۵ نفر به‌عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد. به‌منظور گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استفاده شد. برای بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی تائیدی و برای بررسی روایی همگرا از شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده استفاده شد، همچنین به‌منظور بررسی پایایی ابزار سنجش از ضریب آلفای کرونباخ و قابلیت اعتماد ترکیبی استفاده شد. داده‌های به‌دست‌آمده از پرسش‌نامه از طریق نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که همه ابعاد جهانی شدن آموزش دارای بار عاملی بالای ۰/۵ هستند و هفت عامل شناسایی شده از چرخش واریماکس، ۹۰/۲۳۷ در صد از واریانس کل را تبیین می‌کنند که از این میزان سهم چندزبانه بودن دانشگاه‌ها (۳۸/۷۳۶ درصد)، سهم هیئت‌علمی توانمند (۱۹/۲۲۳ درصد)، سهم فناوری نوین (۱۱/۱۹۶ درصد)، سهم برنامه‌های درسی نوین (۶/۶۲۴ درصد) ، سهم ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها (۶/۴۹۲ درصد)، سهم شرکتی شدن (۴/۹۱۵ درصد) و سهم مدیریت و رهبری (۱/۶۷۹ درصد) می‌باشد.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از یافته های تحقیق نشان داد که، هفت عامل «چندزبانه بودن دانشگاه‌ها، هیئت‌علمی توانمند، فناوری نوین، برنامه‌های درسی نوین، ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها ، شرکتی شدن و مدیریت و رهبری» به‌عنوان ابعاد جهانی‌شدن آموزش شناسایی گردید و چندزبانه بودن دانشگاه نسبت به سایر ابعاد وضعیت بدتری دارد.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن ، آموزش عالی، دانشگاه‌های آزاد، استان مازندران

مقدمه

پدیده و مفهوم "جهانی‌شدن" در عصر حاضر، از اواخر جنگ جهانی دوم به بعد، با عنوان‌های گوناگون در کشورهای پیشرفته صنعتی غرب طرح‌شده و هرروز که می‌گذرد با سرعت و دامنه بزرگ‌تری گسترش می‌یابد، به‌گونه‌ای که دهه ۱۹۹۰ به بعد به یکی از چالش‌های اصلی بشری مبدل شده است. جهانی‌شدن به گفته فالک (۱) آینده جهان را با چشم‌انداز تازه‌ای مواجه ساخته و زمینه‌های وسیع تازه‌ای از تحولات در روابط انسان‌ها را فراهم آورده است (۲). درواقع می‌توان گفت، جهانی‌شدن یکی از تأمل‌برانگیزترین موضوعات در مباحث عمومی و ادبیات آکادمیکی معاصر است، ازاین‌رو تعریف‌ها و برداشت‌های متنوعی از آن وجود دارد، ولی هنوز تعریف جامع و فراگیری که دربرگیرنده کلیه جوانب این پدیده باشد، ایراد نشده است. وودوارد (۳) جهانی‌شدن را فرایندی چندبعدی تلقی می‌کند و اجزائی برای آن برمی‌شمارد، ازنظر او، جهانی‌شدن ارتباط بین مردم را عمیق‌تر و انتقال و جابجایی خدمات و اطلاعات و دانش را در سراسر جهان تسریع بخشیده است، جهانی‌شدن روندی است که در قالب گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات، منجر به تشدید یکپارچگی و در هم تنیدگی مناسبات گسترده شده است.

گفتمان جهانی‌شدن سرشار است از استعاره‌های مربوط به هم‌جواری جهانی، از استعاره مشهور «دهکده جهانی» گرفته تا اصطلاح اخیر «همسایگی جهانی ما» که سازمان ملل متحد برای توصیف یک بافت جهانی–سیاسی نوظهور به‌کاربرده شده است. تمامی این استعاره‌ها و تصویرها، معنای خود را در مورد نزدیکی فزاینده جهانیان، دقیقاً از گسترش و بسط وجوه متفاوت ارتباط می‌گیرند (۴). ما در واژه جهانی‌شدن با فرایند «شدن» سروکار داریم، فرایندی که بسیاری از پدیده‌ها را دستخوش تغییر، تبدیل و تأثیرپذیری کرده است (۵). بنابراین جهانی‌شدن فرایندی است که با در برگرفتن همه ابعاد زندگی، ذهنیت‌ها و عینیت‌ها را تحول بخشیده و با انسجام ارگانیک جهان، تبدیل به «ما»ی بزرگ‌تر و تمایل فرهنگ‌ها به اقتباس از یکدیگر را به ارمغان می‌آورد (۶). لذا باید گفت جهانی‌شدن تأثیر شگرف و غیرقابل‌انکاری بر تمامی جنبه‌های زندگی انسان‌ها گذاشته است. جهانی‌شدن فرایندی گریزناپذیر است و روند بی‌وقفه جهانی‌شدن تقریباً همه عناصر خرد و کلان جامعه بشری را در سطوح گوناگون در معرض تغییر قرار داده است (۷).

بدیهی است که بخش آموزش نیز تحت تأثیر جهانی‌شدن و نوگرایی قرار می‌گیرد، یکی از زمینه‌های اثرگذاری جهانی‌شدن بر آموزش عالی، طرح موضوع آموزش عالی جهانی است. جهانی‌شدن آموزش عالی به بهبود مستمر کیفیت در مراکز آموزش عالی، استفاده از فناوری‌ها و تکنولوژی‌های جدید و رقابت در سطح جهانی می‌پردازد. اعتقاد گروه کثیری بر این است که جهانی‌شدن و امکان دسترسی به آموزش جهانی می‌تواند، باعث رشد شخصیت‌های چندبعدی گردد که درزمینه های مختلف، دانش و مهارت کسب نموده و ازاین‌رو امکان موفقیت آن‌ها در مشاغل مختلف بالاست. نیروی متخصص تربیت‌یافته یک جامعه و افکار و اعمال اجرایی آن‌ها همگی محصول آموزش عالی می‌باشند. درصورتی‌که این نیروهای متخصص متناسب با نیازهای جامعه و دنیا شکل نگرفته باشند، موجب اتلاف منابع مالی و منابع انسانی خواهد شد (۸). ازآنجاکه تولید و توزیع دانش به‌عنوان رسالت اصلی مؤسسات آموزش عالی یک فعالیت جهانی است، لذا آموزش عالی می‌تواند بستر مناسبی برای جهانی‌شدن آموزش باشد. با توجه به مفهوم جهانی‌شدن در دنیای امروز و رشد جمعیت در سال‌های اخیر، جهانی‌شدن آموزش عالی از مفهومی که صرفاً به جابجایی دانـشجویان مربوط بود، به مفهومی گسترده‌تر تبدیل‌شده است که مستلزم بهبود کیفیت در مراکز آموزش عالی، استفاده از فناوری‌ها و تکنولوژی‌های جدید و رقابت در سطح جهانی می‌باشد. در مدیریت مدرن، هم ساختار بومی وهم ساختار جهانی نـقش ایـفا می‌کنند و امروزه جهانی‌شدن به شاخصی برای سنجش کیفیت آموزش عالی در کشورها بدل گشته است. حرکت به‌سوی جهانی نمودن آموزش عالی مستلزم این است که مدیران برنامه‌ریز آموزش عالی نـگاه کـلانی به نیازهای جامعه خود وجهان پیرامون داشته باشند و با ارائه برنامه‌های سازنده هم‌راستا با آموزش عالی دنیا، نیروهای متخصص و کارآمد به جامعه ارائه نمایند. با رشد دانش و افزایش روزافزون فناوری‌های ارتـباطات ونـیز شبکه‌های اجتماعی مدیران آموزش عالی می‌توانند با بهره‌گیری از این امکانات در راستای ارتقاء کیفیت و کمیت سیستم آموزشی گام‌های مؤثر بردارند، در همین راستا در پژوهشی (۹) تحت عنوان «رهبری و مدیریت در بین‌المللی‌سازی آموزش عالی» بیان شد که برای رسیدن به سطح مطلوب بین‌المللی سازی آموزش عالی چهار حیطه اصلی باید مدیریت و رهبری شوند که شامل «مطالعه تحلیلی محیط، توسعه برنامه راهبردی منسجم و هدف‌دار، پیاده‌سازی و سازماندهی زیرساخت‌ها و رصد و ارزیابی پیوسته و مؤثر» می‌باشد. محققان این پژوهش معتقدند که در ایران با تکیه‌بر رهبری و مدیریت مؤثر، برنامه‌ریزی استراتژیک و اجرای فعالیت‌های مستمر و مرتبط با برنامه، آینده بین‌المللی شدن آموزش عالی به‌طور بالقوه امیدوارکننده است، شایان‌ذکر است در کشور ما تا رسیدن به نرم‌های جهانی‌شدن آموزش فاصله وجود دارد که در این رابطه در پژوهشی تحت عنوان «بررسی تأثیر جهانی‌شدن آموزش بر روی برنامه درسی معلمان چهار ناحیه شهر اهواز» مشخص شد که بین شیوه‌های تدریس، ابزار و امکانات آموزشی و محتوی آموزشی به کار گرفته‌شده در مدارس توسط متولیان آموزش عمومی شهر اهواز (وضعیت موجود) با استانداردهای آموزشی جهان (وضعیت مطلوب) تفاوت معناداری وجود دارد که دراین‌بین تفاوت ابزار و امکانات آموزشی نیز

چشمگیرتر از سایر حوزه‌های موردبررسی بود (۱۰). در مقاله‌ای تحت عنوان تحلیل مبانی نظری و اهداف بین‌المللی شدن آموزش عالی» به این پرسش اساسی پاسخ داده شد که سیاست‌گذاران و مدیران دانشگاه‌ها عمدتاً چه انگیزه‌ها و اهدافی را از بین‌المللی شدن تعقیب می‌کنند. این مطالعه نشان می‌دهد که بین‌المللی شدن به لحاظ مفهومی در حال تغییر و تکامل است و فهم و برداشت نظری از آن با آن چیزی که در عمل اجرا و تجربه می‌شود، تا حدود زیادی متفاوت است. این مطالعه همچنین نشان می‌دهد که دامنه اهداف و سیاست‌های آموزش عالی بین‌المللی از فعالیت‌های کارکردگرایانه نظیر برند سازی و درآمدزایی تا مؤلفه‌های آرمان‌گرایانه مانند صلح سازی و توسعه ایده شهروندی جهانی متغیر است (۱۱).

مروری بر سوابق پژوهشی در خارج از کشور نیز مؤید این مطلب است که به دلیل اهمیت مبحث جهانی‌شدن آموزش، این موضوع برای محققین مختلف تبدیل به دغدغه علمی شده است و در این راستا دست به انجام کارهای پژوهشی زده‌اند ازجمله (۱۲) در مقاله‌ای تحت عنوان «جهانی‌سازی و بین‌المللی شدن به‌عنوان چهارچوبی برای تحقیقات آموزش عالی» بیان می‌کند که نباید نقش مؤسسات آموزش عالی به‌عنوان عوامل محرک بیشتر جهانی‌سازی و بین‌المللی سازی نادیده گرفته شود و محققان آموزش عالی باید از قلمروهای آسایش و راحتی ملی خود خارج شوند و در سطح جهانی به تفکر و پژوهش بپردازند. در پژوهشی (۱۳) تحت عنوان «توسعه آموزش عالی جهانی در دنیای تحول» بیان‌شده است که جهانی‌سازی، آموزش عالی را به دنیای جدید و دنیایی از تحول، بی‌ثباتی و ابهام وادار کرده است که توسط یک اقتصاد جهانی، فناوری، یک شبکه دانش بین‌المللی و نیروهای دیگر فراتر از کنترل مؤسسات آموزش عالی شکل‌گرفته است. دانشگاه‌های سنتی در طول تاریخ تولیدکننده دانش در قالب سرمایه انسانی، تحقیق و بورس تحصیلی بوده‌اند. در پژوهشی دیگر (۱۴) محققان با بررسی محققان در یک نشست بین المللی ۳۶ گروه متمرکز را برای ترسیم نقاط قوت ، ضعف و فرصت های یادگیری کار محور جهانی در آموزش عالی سازماندهی کردند.این گروههای متمرکز ۱۲۱ جمله بطور خلاصه ایجاد کردند که از نظر کیفی کدگذاری شده و برای ارزیابی مضامین مشترک مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.شرکت کنندگان شش نیاز اصلی را شناسایی کردند که می توانند تمرین یادگیری کار محور جهانی را تقویت کنند. این نیازها اولویت های مشترک و معضلات فعلی را نشان می دهد که با ظهور زمینه های یادگیری جهانی کار محور روبرو است و اولویت های لازم برای پیشبرد این زمینه را در سالهای آینده نشان می دهد.در زمینه ابعاد مطروحه جهانی شدن با توجه به تحقیقات انجام شده باید اذعان کرد که تأکید بر یادگیری زبان انگلیسی ، به رسمیت شناختن چندزبانگی در آموزش و برگزاری دوره‌های رایگان زبان‌آموزی جزء مفاهیمی بودند که در تحقیقات (۱۵) و (۱۶) به عنوان موارد ضروری در بحث چند زبانه بودن دانشگاه به آن اشاره شده است. بعد هیات علمی توانمند نیز با زیر مولفه هایی نظیر تغییر نقش استادان از انتقال‌دهنده دانش به راهنمای فراگیر، توانایی تحلیل اطلاعات، اسناد و مدارک، فرایندها، تسلط بر مباحث و روحیه همکاری برای تصمیم‌گیری و حل مشکلات، داشتن استدلال‌های منطقی و قدرت تولید ایده‌های نو ، وظیفه‌شناسی و خلاقیت در تحقیقات (۱۶) و (۱۷) بر شمرده شده اند. ابعاد فناوری نوین، برنامه های درسی نوین با زیر مولفه هایی نظیر تهیه و تولید محتوای مجازی،آموزش به‌صورت آنلاین و مجازی، گسترش سیستم‌های مدیریت پایگاه داده‌ها ، تغییر جریان آموزش از تدریس به یادگیری، تأکید بر حفظ محیط‌زیست توسط برنامه‌های درسی ، تغییر جریان آموزش از رفتاری به ساخت‌گرایی در مقالات (۱۶) و (۱۷) ارائه شده است. با عنایت به توضیحات مذکور به اهمیت بحث جهانی‌شدن آموزش بیشتر پی برده می‌شود، اما مروری بر پیشینه مطالعاتی تحقیق حاکی از این است که تابه‌حال پژوهشی جامع صورت نگرفته است که ابعاد مختلف جهانی‌شدن را در نظام آموزش عالی مورد واکاوی قرار دهد و ضمن شناسایی ابعاد آن به بررسی وضعیت موجود ابعاد در نظام آموزش عالی ایران بپردازد ، لذا با توجه به این شکاف مطالعاتی، مهم‌ترین هدف پژوهش حاضر این است که به واکاوی جهانی‌شدن آموزش در شناسایی ابعاد و بررسی وضعیت موجود آن در دانشگاه‌های استان مازندران بپردازد و به سؤالات زیر پاسخ دهد؛

۱. ابعاد جهانی‌شدن آموزش در نظام آموزش عالی کدام‌اند؟
۲. وضعیت موجود ابعاد جهانی‌شدن آموزش در دانشگاه‌های استان مازندران به چه صورت می‌باشد؟

روش ها

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توصیفی اکتشافی می‌باشد که با راهبرد پیمایشی انجام‌شده است. در این پژوهش ابزار گرداوری اطلاعات پرسشنامه می‌باشد و ازلحاظ هدف در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد

شرکت‌کنندگان پژوهش: جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه اعضاء هیئت‌علمی استادیار به بالای دانشگاه‌های آزاد استان مازندران که بر اساس آمارهای موجود تعداد آن‌ها ۷۶۰ نفر بوده است. برای انتخاب حجم نمونه نیز در بین افراد جامعه آماری از فرمول عمومی کوکران استفاده‌شده است که بر طبق محاسبه فرمول کوکران ۲۵۵ نفر به‌عنوان حجم نمونه به دست آمد. لازم به ذکر است روش نمونه‌گیری پژوهش خوشه‌ای چندمرحله‌ای بوده است، به‌طوری‌که منظور جمع‌آوری داده‌ها، در ابتدا از میان دانشگاه‌های استان مازندران، به‌صورت تصادفی از مرکز استان،

دانشگاه‌های آزاد اسلامی واحدهای «بابل و قائم‌شهر» و از شرق به‌صورت تصادفی دانشگاه آزاد اسلامی واحد «ساری» و از غرب دانشگاه آزاد اسلامی واحد «چالوس» انتخاب‌شده است، سپس در هر دانشگاه به‌تناسب تعداد اعضای هیئت‌علمی (۵۶ نفر از دانشگاه ساری، ۴۶ نفر از دانشگاه بابل، ۸۶ نفر از دانشگاه قائم‌شهر و ۶۷ نفر از دانشگاه چالوس) به‌صورت تصادفی نمونه‌گیری صورت گرفته است. از مجموع ۲۵۵ نفر عضو هیئت‌علمی (۶۴ نفر معادل ۲۵/۱ ٪ زن و ۱۹۱ نفر معادل ۷۴/۹ ٪ مرد بوده‌اند، ۴۱/۲٪ در رده سنی ۳۱ تا ۴۰ سال ، ۴۵/۱٪ در رده سنی ۴۱ تا ۵۰ سال و ۱۳٪/۷ در رده سنی بالای ۵۰ سال بوده‌اند، ازنظر رتبه علمی ۸۶٪/۳ استادیار، ۱۲/۹٪ دانشیار و ۰/۸٪ استاد) بوده‌اند.

ابزار پژوهش: در پژوهش حاضر پس از مروری بر ادبیات نظری و پیشینه تحقیق، ازپرسشنامه ی جهانی شدن آموزش با ۵۵ سوال در هفت بعد (چند زبانه بودن دانشگاه‌ها، هیأت‌علمی توانمند، فناوری نوین، برنامه‌های درسی نوین، ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها ، شرکتی شدن و مدیریت و رهبری) در قالب طیف ۵ گزینه ای لیکرت (خیلی‌کم ، کم ، متوسط ، زیاد ، خیلی‌زیاد) طراحی و تنظیم شده که به ترتیب از ۱ تا ۵ نمره گذاری شده است. میزان ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی بدست آمده برای همه مفاهیم تحقیق بزرگتر از ۰/۷۰ می‌باشند و این موضوع نشان دهنده همبستگی درونی مناسب بین متغیرها برای سنجش مفاهیم مورد نظر است و بدین ترتیب می توان گفت که ابزار سنجش پژوهش حاضر از قابلیت اعتماد و یا پایایی لازم برخوردار است.

یافته‌ها

در این بخش و به کمک تحلیل عاملی اکتشافی، آزمون تی تک نمونه و آزمون فریدمن به سؤالات تحقیق پاسخ‌داده‌شده است که نتایج حاصل از آن به شرح ذیل می‌باشد؛

سؤال اول: " ابعاد جهانی‌شدن آموزش کدام‌اند؟"

در پاسخ به سؤال اول پژوهش حاضر پس از مروری بر ادبیات نظری و پیشینه تحقیق ابتدا لیستی از گویه‌های مرتبط با جهانی‌شدن آموزش تدوین گردید، سپس برای این ابعاد پرسشنامه‌ای تنظیم شد و در اختیار اساتید جامعه هدف قرار گرفت. پس از جمع‌آوری اطلاعات به‌منظور شناسایی ابعاد جهانی‌شدن آموزش از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده‌شده است. اندازه کفایت نمونه‌گیری برابر با ۰/۷۶۷ است که برازش داده‌ها را نشان می‌دهد و حکایت از آن دارد که امکان انجام تحلیل عاملی بر روی‌داده‌های تحقیق وجود دارد و نتیجه آزمون کرویت بارتلت، با درجه آزادی ۳۳۰، برابر با ۳۶۱۲/۳۷۲ به دست آمد که معنادار شده است، بر این اساس ماتریس همبستگی داده‌ها یک ماتریس همانی نمی‌باشد، یعنی ازیک‌طرف گویه‌های درون هر عامل با همدیگر همبستگی بالایی دارند و از طرف دیگر میزان همبستگی بین گویه‌های یک عامل با گویه‌های عامل دیگر در حد پائین است. برای شناسایی مناسب‌ترین عامل‌ها، از روش چرخش واریماکس استفاده شد و نهایتاً با توجه به ارزش‌های ویژه، عامل‌هایی که دارای ارزش ویژه بزرگ‌تر از یک بودند استخراج شد. جدول شماره (۱) نشان می‌دهد که با استفاده از روش کیزر، تعداد ۷ عامل دارای ارزش ویژه بالاتر از یک می‌باشند و همان‌طور که در جدول زیر مشاهده می‌شود، کل واریانس تعیین‌شده توسط مجموعه ۷ عامل استخراج‌شده از مجموعه ۵۵ گویه ابزار سنجش نیز برابر با ۹۰/۲۳۷ درصد بوده است.

همان‌طور که در جدول شماره (۱) ملاحظه می‌شود نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی نشان می‌دهد که از میان ۵۵ شاخص موجود، ۷ عامل اصلی قابل‌شناسایی است. این عوامل با نظر اساتید آگاه به موضوع تحقیق نام‌گذاری گردید و درنهایت ۷ عامل : چندزبانه بودن دانشگاه‌ها، هیئت‌علمی توانمند، فناوری نوین، برنامه‌های درسی نوین، ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها ، شرکتی شدن و مدیریت و رهبری شناسایی گردید که ساختاری عاملی مربوط به هر بعد به شرح جدول شماره (۲) می‌باشد.

همان‌طور که در جدول شماره (۲) ماتریس ساختار عاملی چرخش یافته مشاهده می‌شود، همه گویه‌ها از بار عاملی قابل قبولی برخوردارند. با دقت در بارهای عاملی، می‌توان به نقش یا اهمیت هریک از گویه‌ها در تبیین و معرفی ابعاد اصلی پی برد، لذا از این طریق به سؤال اول تحقیق پاسخ‌داده‌شده است.

جدول ۱. مقدار شاخص KMO و آزمون بارتلت و استخراج مؤلفه‌های اصلی

شاخص KMO و آزمون کرویت بارتلت	عامل‌ها	استخراج مؤلفه‌های اصلی بعد از چرخش واریماکس		
		ارزش ویژه	درصد واریانستبیین شده	درصد تجمعی واریانس تبیین شده
KMO = 0/767 Chi-Square = 3612/372 Df = 330 $Sig_{Bartlett}$= 0/001	اول	۵/۳۰۵	۳۸/۷۳۶	۳۸/۷۳۶
	دوم	۴/۵۷۲	۱۹/۲۲۳	۵۷/۹۵۸
	سوم	۴/۱۵۸	۱۱/۱۹۶	۶۹/۱۵۴
	چهارم	۳/۶۴۳	۶/۶۲۴	۷۵/۷۷۸
	پنجم	۳/۵۷۱	۶/۴۹۲	۸۲/۲۷۰
	ششم	۲/۷۰۳	۴/۹۱۵	۸۷/۱۸۵
	هفتم	۱/۶۷۹	۳/۰۵۲	۹۰/۲۳۷

جدول ۲. ماتریس ساختار عاملی چرخش یافته عوامل هفت‌گانه جهانی شدن آموزش

گویه‌ها	عامل‌ها (مولفه‌ها)						
	چندزبانه بودن	هیات علمی توانمند	فناوری نوین	برنامه‌های درسی نوین	ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها	شرکتی شدن	مدیریت و رهبری
میزان تأکید بر یادگیری زبان انگلیسی	۰/۷۶						
میزان به رسمیت شناختن چند زبانگی در آموزش	۰/۶۵						
میزان برگزاری دوره های رایگان زبان آموزی	۰/۶۰						
میزان امکان سفر به دیگر کشورها توسط دانشجویان و اعضای هیات علمی	۰/۵۴						
میزان ارائه مشوق های مادی و معنوی در ازای یادگیری دیگر زبان‌ها	۰/۵۳						
میزان تغییر نقش استادان از انتقال‌دهنده دانش به راهنمای فراگیر		۰/۸۰					
میزان توانایی تحلیل اطلاعات، وضعیت، اسناد و مدارک، فرایندها، نمودارها، جداول نقشه های مفهومی... توسط اعضای هیات علمی		۰/۷۸					
میزان ترکیب دانش با دیدگاه جهانی بر اساس واکنشهای تحلیلی، تسلط بر مباحث و روحیه همکاری برای تصمیمگیری و حل مشکلات توسط اعضای هیات علمی		۰/۷۵					
میزان ارتقای استدلال های منطقی، قدرت نشان دادن واکنش و بحث در تحلیل مسائل جستجو و قدرت تولید ایده ها و راه حلهای نو توسط اعضای هیات علمی		۰/۶۵					

ادامه جدول(۲)

گویه‌ها	عامل‌ها (مولفه‌ها)						
	چندزبانه بودن	هیات علمی توانمند	فناوری نوین	برنامه‌های درسی نوین	ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها	شرکتی شدن	مدیریت و رهبری
میزان توانایی تحلیل اطلاعات، وظیفه شناسی، فعالیت و انجام امور مختلف،خلاقیت ادبی توسط اعضای هیات علمی		۰/۶۳					
میزان قدرت تحلیل و یافتن راه حل مشکلات از طریق تشابه ها، ارتباطات و یا شباهت دادن موقعیتها با مشخصه ها و خصوصیات میان رشته ای توسط اعضای هیات علمی		۰/۶۲					
میزان مهارت یافتن مفاهیم کاربردی برای استراتژی آموزش توسط اعضای هیات علمی		۰/۶۱					
میزان توانایی ارتباط با ذی نفعان درون و برون دانشگاهی توسط اعضای هیات علمی		۰/۵۸					
میزان رصد کردن آخرین تغییرات در حوزه تخصصی توسط اعضای هیات علمی		۰/۵۵					
میزان توجه به کیفیت تدریس توسط اعضای هیات علمی		۰/۵۲					
میزان توانایی رهبری دانشجویان برای انجام کار گروهی و به منظور دستیابی به مهارت های ارتباط میان فردی مناسب توسط اعضای هیات علمی		۰/۵۱					
میزان تخصص های فردی یا دانشگاهی و تلاش مداوم برای پیشرفت توسط اعضای هیات علمی		۰/۴۹					
میزان توانایی انجام کارگروهی، مشارکت در مناظره و توانایی استفاده از نقطه نظرات مختلف در جریان اظهارنظر، پیشنهاد راه حل و تصمیمگیری توسط اعضای هیات علمی		۰/۴۷					
میزان تحلیل موقعیتها، مشکلات، موضوعات، تمرینات .... بکارگیری سنجه ها، قوانین و استانداردها ، ارزشیابی میزان سود و زیان متفاوت در خصوص موضوعی خاص و صدور حکم یا استفاده از راه حل مناسب توسط اعضای هیات علمی		۰/۴۴					
میزان تهیه و تولید محتوای مجازی			۰/۷۳				
میزان آموزش به صورت آنلاین و مجازی			۰/۶۵				
میزان گسترش سیستم های مدیریت پایگاه داده‌ها			۰/۶۱				
میزان استفاده از فن آوری در آموزش و یادگیری			۰/۵۵				
میزان ایجاد مکانیزم های نوین برای جمع آوری ، ذخیره و یادگیری			۰/۵۳				
میزان گسترش سیستم های زیربنایی مخابرات و ارتباط از راه دور در دانشگاه ها			۰/۵۰				

میزان تغییر جریان آموزش از یاددهی – یادگیری رشته‌های جداگانه به رشته‌های یکپارچه	۰/۶۶
میزان تغییر جریان آموزش از رفتاری به ساخت گرایی	۰/۶۳

ادامه جدول(۲)

گویه‌ها	عامل‌ها (مولفه‌ها)					
	چندزبانه بودن	هیات علمی توانمند	فناوری نوین	برنامه‌های درسی نوین	ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها	شرکتی شدن	مدیریت و رهبری
میزان تغییر جریان آموزش از تدریس به یادگیری				۰/۵۷			
میزان تاکید بر حفظ محیط زیست توسط برنامه های درسی				۰/۵۵			
میزان احترام به قومیت ها،عقائد،هنجارها،ادیان و اعتقادات افراد در برنامه های درسی				۰/۵۳			
میزان پرورش تفکر انتقادی و تحلیل توسط برنامه های درسی				۰/۵۰			
میزان تغییر جریان آموزش از کسب دانش به کسب مهارت				۰/۵۰			
میزان تغییر جریان آموزش از گروهی به انفرادی				۰/۴۹			
میزان بکارگیری تجربیات دانشگاه‌های موفق در امر برنامه‌ریزی و سازماندهی					۰/۷۶		
میزان تبادل دانشجو و اساتید دانشگاهی					۰/۷۱		
میزان ایجاد دوره های مشترک با دانشگاه‌های معتبر جهان					۰/۶۹		
میزان وجود نشریات و مجلات بین‌المللی در دانشگاه‌ها					۰/۶۵		
میزان برگزاری کنفرانس‌ها و کارگاه‌های بین المللی در دانشگاه‌ها					۰/۶۳		
میزان تبلیغ در مجلات بین المللی در باره دانشگاه‌های کشور					۰/۶۰		
میزان تبادل اطلاعات با دانشگاه‌های کشورهای دیگر درباره جهانی شدن دانشگاه‌ها					۰/۵۷		
میزان تجهیز دانشگاه به وسایل آزمایشگاهی به روزشده						۰/۶۶	
میزان شاخص« پژوهش محوری» در دانشگاه ها						۰/۶۴	
میزان «مردم/جامعه»محور بودن سیاست ها و برنامه های آموزشی						۰/۶۲	
میزان استقلال نهادی دانشگاه ها از سیاست و دولت						۰/۶۰	
میزان جذب سرمایه های خارجی برای سرمایه گذاری در بخش آموزش عالی						۰/۵۶	
میزان نوآوری دانشگاه ها در پاسخ به نیاز بازار						۰/۵۳	
میزان تجاری سازی و افزایش منابع بخش آموزش عالی						۰/۵۲	
میزان حضور جهانی شدن آموزش در بیانیه مأموریت دانشگاه							۰/۷۴
میزان ارتقاء ظرفیت جذب دانشجویان بین المللی							۰/۷۱
میزان وجود گزارشات ادواری مبنی بر میزان دستیابی به هدف							۰/۶۴
میزان ارتقاءظرفیت کارکنان حرفه ای برای بین المللی سازی							۰/۵۴
میزان تغییر ساختار سازمانی در راستای جهانی شدن							۰/۵۲
میزان رقابت پذیری رهبران دانشگاهی با همتایان خود در سایر دانشگاه ها							۰/۵۰
میزان فراهم نمودن زیر ساخت های مناسب جهت اجرا و توسعه آموزش های مبتنی بر قابلیت محوری							۰/۵۰
میزان تشویق و نهادینه سازی مشارکت واقعی در تمام سطوح عملکردی دانشگاه							۰/۴۸

پس از شناسایی ابعاد، به‌منظور تعیین روایی سازه از نرم‌افزار مدل‌سازی معادلات ساختاری کوواریانس محور لیزرل استفاده شد تا از این طریق ضمن اجرای مدل‌های اندازه‌گیری مربوط به ابعاد سازنده جهانی‌شدن آموزش، صحت و دقت سنجش سازه‌ها با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تائیدی موردبررسی قرار گیرد .نتایج حاصل از تحلیل عاملی تائیدی نشان داد که میزان بار عاملی برای همه گویه‌ها (سؤالات) پرسشنامه بالای ۰/۴ و عدد معناداری آن‌ها نیز بیشتر از ۱/۹۶ بوده است. همچنین نتایج

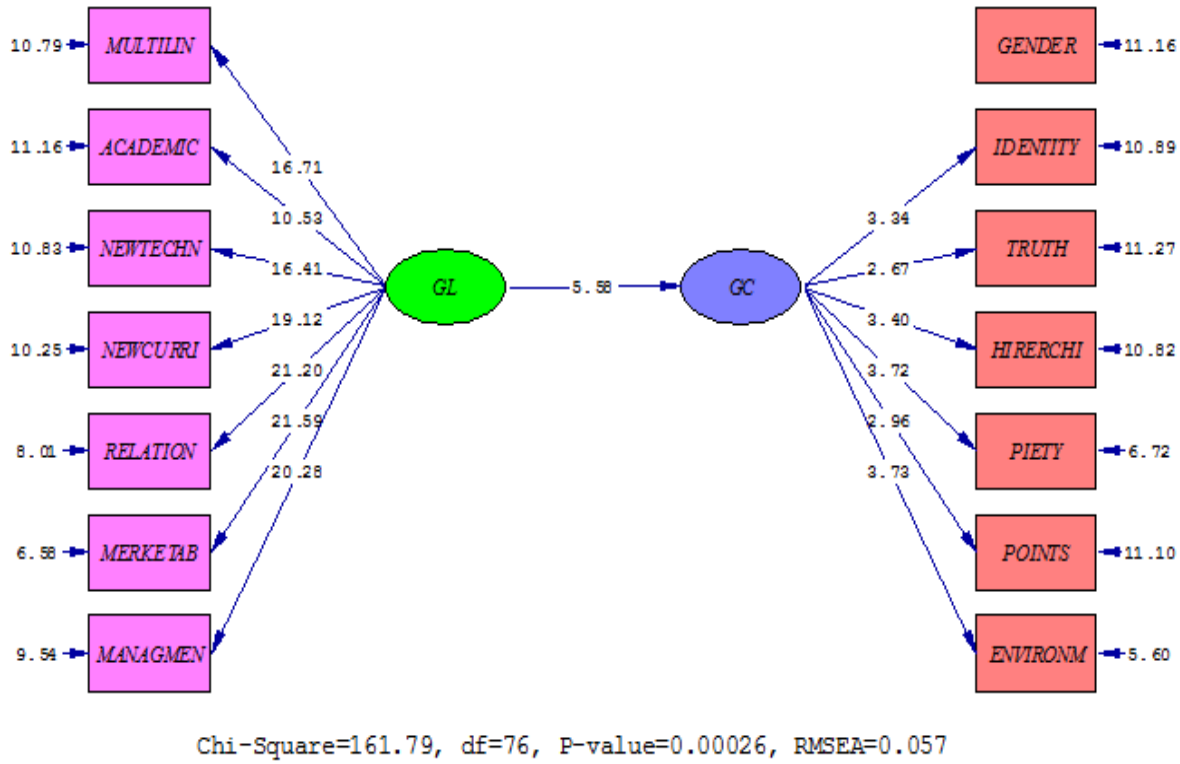
حاصل از شاخص‌های برازش مدل‌های اندازه‌گیری نشان داد که نسبت کای دو به درجه آزادی (χ^2/df) ۱/۶۴ ، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص برازش هنجار شده (NFI) برابر با ۰/۹۵، شاخص برازش تطبیقی (CFI) برابر با ۰/۹۳ و مقدار شاخص ریشه میانگین مربعات خطای برآورد RMSEA برابر با ۰/۰۶۷ به دست آمد، لذا نتایج شاخص‌های برازش برای مدل‌های اندازه‌گیری تحقیق همگی دارای مقدار مناسب بودند که نشان می‌دهند، تحلیل عاملی تائیدی سازه‌های پرسشنامه دارای برازش مناسب بوده و سؤالات پرسشنامه به‌خوبی متغیر مربوطه را می‌سنجند. همچنین به‌منظور سنجش روایی همگرا پرسشنامه از شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده (AVE) استفاده شد که نتایج حاصل از آن نیز برای همه متغیرهای تحقیق بزرگ‌تر از ۰/۵۰ به دست آمد. شایان‌ذکر است پایایی ابزار سنجش به کمک ضریب آلفای کرون باخ (α) و ضریب قابلیت اعتماد ترکیبی (CR) موردسنجش قرار گرفت که مقدار آن برای همه متغیرهای تحقیق بزرگ‌تر از ۰/۷۰ به دست آمد که دال بر قابلیت اعتماد بودن ابزار سنجش دارد، به‌منظور تجزیه‌وتحلیل داده‌ها در بخش کیفی از روش تحلیل محتوا و در بخش کمی از نرم‌افزارهای آماری SPSSv.25 و مدل‌سازی معادلات ساختاری لیزرل LISREL v8.5 استفاده‌شده است.

سؤال دوم: "وضعیت موجود ابعاد جهانی‌شدن آموزش در دانشگاه‌های استان مازندران به چه صورت می‌باشد؟"

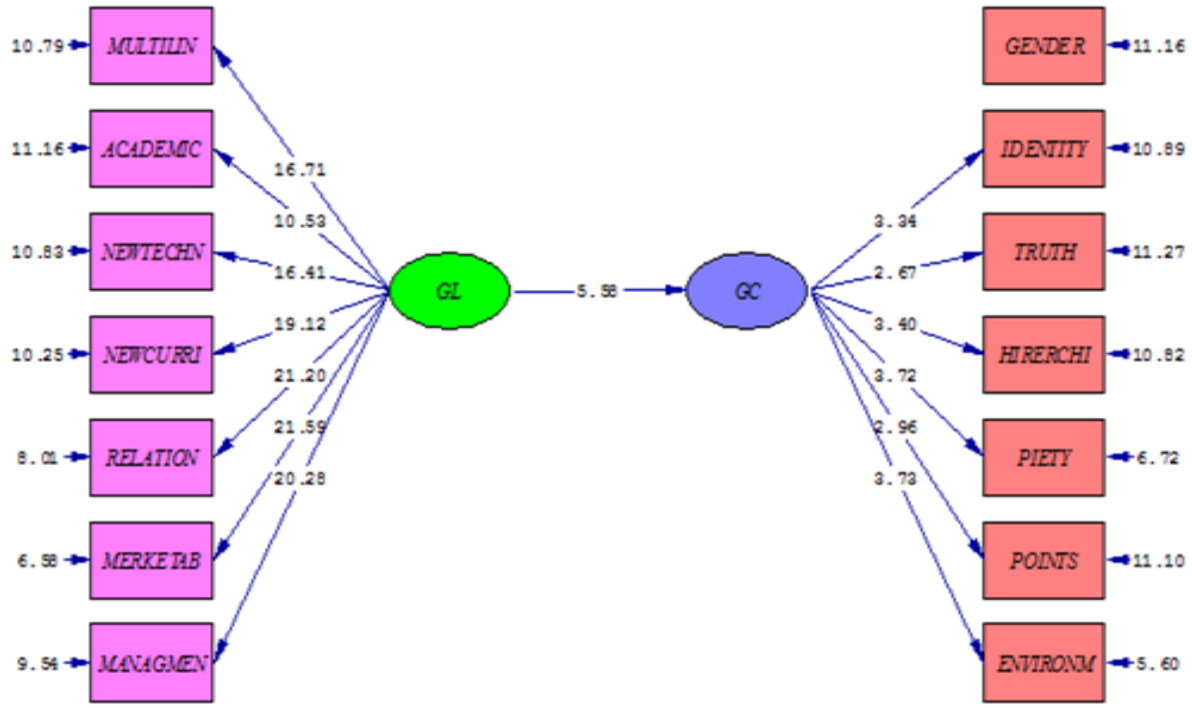
در این قسمت و به‌منظور پاسخ به سؤال دوم پژوهش از آزمون تی تک نمونه (با در نظر گرفتن ملاحظات آماری لازم) استفاده است تا مشخص شود که وضعیت ابعاد جهانی‌شدن آموزش در دانشگاه‌های استان مازندران چگونه است. نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه به شرح جدول شماره (۴) می‌باشد؛

جدول ۳. بررسی روایی محتوا و روایی همگرا و پایایی ابزار سنجش

متغیر	AVE	α	CR	ابعاد	AVE	α	CR
جهانی‌شدن آموزش	۰/۷۳۳	۰/۸۴۶	۰/۸۱۲	چندزبانه بودن دانشگاه	۰/۷۹۷	۰/۷۶۷	۰/۷۳۳
				هیئت‌علمی توانمند	۰/۶۵۴	۰/۷۷۲	۰/۷۴۵
				فناوری نوین	۰/۶۹۷	۰/۸۱۰	۰/۷۸۰
				برنامه‌های درسی نوین	۰/۷۳۳	۰/۸۲۹	۰/۷۹۲
				ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها	۰/۷۰۲	۰/۸۵۶	۰/۸۲۱
				شرکتی شدن	۰/۶۱۳	۰/۸۴۴	۰/۸۳۹
				مدیریت و رهبری	۰/۵۰۳	۰/۷۵۹	۰/۷۴۰

نمودار ۱. ابعاد جهانی‌شدن آموزش (در حالت معنی‌داری)

نمودار ۲. ابعاد جهانی‌شدن آموزش (در حالت استاندارد)

جدول ۴. بررسی وضعیت موجود ابعاد جهانی‌شدن آموزش

ردیف	بعد	یافته‌های توصیفی		میانگین مفروض	یافته‌های تبیینی		
		میانگین (M)	انحراف معیار (SD)		مقدار آزمون (t-value)	درجه آزادی (df)	سطح معنی‌داری (Sig)
۱	چندزبانه بودن دانشگاه	۲/۹۶	۱/۲۸	۳	-۰/۳۸۱	۲۵۴	۰/۷۰۴
۲	هیئت‌علمی توانمند	۳/۵۹	۰/۷۷	۳	۱۲/۱۲۰	۲۵۴	۰/۰۰۱
۳	فناوری نوین	۳/۲۰	۰/۸۶	۳	۳/۷۵۵	۲۵۴	۰/۰۰۱
۴	برنامه‌های درسی نوین	۳/۲۶	۰/۹۲	۳	۴/۶۱۶	۲۵۴	۰/۰۰۱
۵	ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها	۳/۳۳	۱/۱۸	۳	۴/۵۰۳	۲۵۴	۰/۰۰۱
۶	شرکتی شدن	۳/۳۶	۱/۲۱	۳	۴/۸۴۲	۲۵۴	۰/۰۰۱
۷	مدیریت و رهبری	۳/۱۷	۱/۳۷	۳	۲/۰۱۱	۲۵۴	۰/۰۴۵

بر مبنای اطلاعات جدول فوق در رابطه با بررسی وضعیت موجود ابعاد جهانی‌شدن آموزش، نتایج آزمون تی نشان داد که به‌جز در معیار «چندزبانه بودن دانشگاه» که در آن میانگین به‌دست‌آمده کمتر از متوسط مفروض شده است و این تفاوت میانگین به لحاظ آماری معنادار نشده است در شش معیار دیگر بین میانگین وضعیت موجود ابعاد و میانگین مفروض در سطح خطای کمتر از ۵ درصد و با ۹۵ درصد اطمینان تفاوت معناداری وجود دارد و در هر شش بعد میانگین بدرت به‌دست‌آمده بیشتر از میانگین مفروض (۳) می‌باشد. لذا درمجموع می‌توان گفت پیاده شدن جهانی‌شدن آموزش در دانشگاه‌های استان مازندران اگرچه در نقطه شروع وضعیت نسبتاً مناسبی دارند ولی تا رسیدن به وضعیت مطلوب هنوز فاصله‌دارند. لازم به ذکر است میانگین مفروض از طریق به‌دست‌آمده که ازآنجاکه هر یک از مفاهیم از طریق میانگین نمرات پاسخگویان ساخته‌شده است و دامنه تغییرات هر سؤال نیز بین ۱ تا ۵ می‌باشد، لذا دامنه تغییرات مفهوم ساخته‌شده نیز بین ۱ تا ۵ می‌باشد که متوسط آن عدد ۳ می‌باشد. در ادامه و به‌منظور وضعیت و رتبه‌بندی ابعاد هفت‌گانه جهانی‌شدن آموزش از آزمون فریدمن استفاده‌شده است. بر طبق اطلاعات جدول شماره (۴) نتایج حاکی از این است که مقدار آزمون فریدمن (Chi-square =235/912) در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنی‌داری است. البته طبق نتایج به‌دست‌آمده از جدول زیر میانگین بعد «هیئت‌علمی توانمند» برابر ۴/۹۹ بوده است و نشان‌دهنده این است که این بعد بهترین وضعیت و میانگین بعد « چندزبانه بودن دانشگاه » برابر ۲/۹۰ بوده است و نشان‌دهنده

این است که این بعد بدترین وضعیت را داشته است. نتایج حاصل از اولویت‌بندی عوامل هفت‌گانه به‌قرار زیر است؛ ۱. هیئت‌علمی توانمند ۲. شرکتی شدن ۳. ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها ۴. برنامه‌های درسی نوین ۵. فناوری نوین ۶. مدیریت و رهبری ۷. چندزبانه بودن دانشگاه.

جدول ۵. مقایسه و اولویت‌بندی ابعاد جهانی‌شدن آموزش

بعد	میانگین رتبه‌ای	اولویت	مقدار x^2	df	P
هیئت‌علمی توانمند	۴/۹۹	۱			
شرکتی شدن	۴/۸۸	۲			
ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها	۴/۴۶	۳			
برنامه‌های درسی نوین	۳/۷۷	۴	۲۳۵/۹۱۲	۶	۰/۰۰۱
فناوری نوین	۳/۷۴	۵			
مدیریت و رهبری	۳/۲۶	۶			
چندزبانه بودن دانشگاه	۲/۹۰	۷			

بحث

پژوهش حاضر نخست به دنبال پاسخگویی به این پرسش بود که ابعاد جهانی‌شدن آموزش کدام‌اند؟ و در گام دوم به دنبال بررسی وضعیت موجود این ابعاد در دانشگاه‌های آزاد اسلامی واحد استان مازندران بوده است.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که جهانی‌شدن آموزش دارای هفت بعد می‌باشد، بعد اول جهانی‌شدن آموزش «شرکتی شدن» می‌باشد که در این راستا باید گفت دهه های پایانی قرن نوزدهم شاهد تحول در مفهوم و کارکرد دانشگاه است.. «هیئت‌علمی توانمند » بعد دوم جهانی‌شدن آموزش بود که در این پژوهش شناسایی شد که در این رابطه باید گفت، تدریس فعالیتی تخصصی است که نیاز به آموزش و مهارت‌های مناسب دارد. بدین ترتیب تعداد مراکز تربیت اعضای هیئت‌علمی و واحدهای درسی در خصوص تعلیم و تربیت روزبه‌روز افزایش یافت. محققان دریافتند که دانش تعلیم و تربیت اعضای هیئت‌علمی که با استقلال نهادی/ سازمانی همراه شده باشد، می‌تواند سبب بروز دانشی جدید در رابطه با نقش اساتید و دانشجویان، ساختارهای متفاوت قوانین و مقررات دانشگاهی، تعلیم و تربیت عمومی شود (۱۸). بعد سوم شناسایی‌شده «برنامه‌های درسی نوین» می‌باشد. درواقع، جهانی‌شدن محیط بیگانه‌ای را برای تمام کشورها به وجود می‌آورد که در آن پیوندهای بین‌المللی به حداکثر خواهد رسید (۱۰). بدین ترتیب، ارزشیابی در عرصه جهانی‌شدن از روش‌های متنوع‌تری بهره می‌گیرد و دارای انعطاف‌پذیری بیشتری است، سطوح بالاتر تفکر را می‌سنجد، امکان ارزشیابی مستمر را به نحو بهتری فراهم می‌سازد، امکان ارائه بازخورد بهتر و سریع‌تر را به فراگیران می‌دهد.

«چندزبانه بودن دانشگاه‌ها» یکی دیگر از ابعادی بود که بر مبنای تحلیل عاملی اکتشافی شناسایی گردید که در این رابطه باید گفت استفاده از زبان انگلیسی به‌عنوان زبان واسط آموزش در دنیا همواره وجود داشته است. با تغییر سیاست آموزش عالی در کشورهای اروپایی و استفاده از زبان انگلیسی در آموزش، دستاوردهایی چون رشد اقتصادی، افزایش تعداد دانشجویان، افزایش تعداد دانش‌آموختگان، جلوگیری از فرار مغزها، جذب نخبه‌های کشورهای دیگر، افزایش سواد عمومی، افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان به‌دست‌آمده است (۱۵). بعد پنجم جهانی‌شدن آموزش «مجازی شدن» می‌باشد که در این خصوص می‌توان گفت در دنیای پرشتاب کنونی، بسیاری از روش‌های آموزشی سنتی ناکارآمد و کند هستند و قدرت کافی را برای انتقال مفاهیم جدید به فراگیران ندارند. بنابراین، می‌توان با بهره‌گیری از ابزارها و روش‌هایی که این فناوری ایجاد کرده است، ضمن افزایش سرعت در یادگیری، شرایط یادگیری را برای استعدادها و سلیقه‌های گوناگون فراهم آورد. اثرات رو به رشد و فزاینده تکنولوژی‌ها بر همه جنبه‌های زندگی، ازجمله در سطح آموزش باعث شده تا برای رشد و توسعه کشورها تمرکز بر پیشرفت در حیطه آموزش عالی از طریق پذیرش نظام و تکنولوژی‌های جدید آموزشی ضرورت یابد. «ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها» بعد دیگر جهانی شدن می باشد که با توجه به ساختار عاملی تحلیل عاملی برای جهانی‌شدن آموزش شناسایی شد که در این رابطه باید گفت همکاری‌های بین‌المللی در آموزش عالی به فراهم کردن تجارب آموزشی فرامرزی برای دانشجویان و اساتید به‌منظور ارتقای روابط کاری می‌پردازد .امروزه دستیابی به پیشرفت و توسعه نیز مستلزم برخورداری از سطحی مؤثر از همکاری‌ها و تعاملات برون‌مرزی است. ازآنجایی‌که بین‌المللی کردن آموزش عالی سازوکاری برای تغییر و تحول و اصلاحات در آموزش عالی است، ازاین‌رو، همکاری‌های علمی بین‌المللی در آموزش عالی به میزان چشمگیری در میان کشورها رشد کرده و این موضوع با توجه به فرآیندهای کنونی فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات بیش‌ازپیش مشهود است.

هفتمین بعد جهانی‌شدن آموزش نیز «رهبری و مدیریت» بوده است، مدیریت به معنای گرایش به نتایج و اهداف، کنترل

کردن و حل مسئله است، اما رهبری به توسعه ارتباط انسانی و سازماندهی افراد گرایش دارد. مدیریت و رهبری اغلب به شکل واژه‌های هم‌معنا و با یک معنا در محتواهای مختلف استفاده می‌شوند، بااین‌حال، این دو مفهوم در اثرگذاری، تأثیر سازمانی، ایجاد برنامه اجرایی و نتایج کارایی فردی باهم متفاوت هستند. ازآنجاکه رهبری و مدیریت می‌توانند به‌عنوان دو سیستم مکمل دیده شوند، هر دو برای دستاوردهای سازمان ضروری هستند. این اعتقاد وجود دارد که رهبر در عرصه آموزش عالی تغییر و جنبش ایجاد می‌کند، درحالی‌که مدیر نظم و ثبات ایجاد می‌کند. در توسعه و رشد افراد، رهبران افراد را هدفمند بسیج می‌کنند تا انگیزه و الهام بخشی ایجاد کنند و از در میان گذاشتن ایده‌هایشان با بقیه لذت ببرند و مدیران نیروی انسانی را سازماندهی می‌کنند تا به سمت ایجاد ثبات، پیش‌بینی پذیری و کسب نتایج کوتاه‌مدت بروند. رهبران به مدیران نیاز دارند تا مطمئن باشند که همه‌چیز واقعاً انجام می‌شود. مدیران هم برای اینکه جریان نوآوری را حفظ کنند، به رهبران نیاز دارند (۱۹).

همچنین نتایج حاصل از بررسی وضعیت موجود ابعاد جهانی‌شدن آموزش در دانشگاه‌های استان مازندران نشان داد که ، «چندزبانه بودن دانشگاه» نسبت به سایر ابعاد وضعیت بدتری دارد ، لذا با توجه به وضعیت موجود و به‌منظور حرکت به سمت جهانی‌شدن، لازم است دانشگاه‌های استان مازندران، تأکید بیشتری بر زبان‌های بین‌المللی ازجمله زبان انگلیسی داشته باشند و بر شناخت و تقدیر از افراد مؤثر در حیطه بین‌الملل تأکید بیشتری داشته باشند، تا از این طریق بتوان به بهبود وضعیت موجود این بعد نیز پرداخته شود. یافته های پژوهش حاضر با نتایج پژوهش های (۱۵) و (۱۶) با تأکید بر بعد چندزبانه بودن دانشگاه‌ها و با نتایج پژوهش های (۱۶) و (۱۷) با تأکید بر بعد هیأت علمی توانمند و با یافته‌های (۱۷) با تأکید بر بعد فناوری نوین و با یافته‌های (۱۶) و (۱۷) با تأکید بر بعد برنامه‌های درسی نوین و با نتایج (۲۰) با تأکید بر ابعاد ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها و رهبری و مدیریت همسو است.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده و با توجه به اهمیت جهانی‌شدن آموزش پیشنهاد می‌گردد، که مأموریت جهانی‌شدن آموزش در دانشگاههای آزاد سراسر کشور را بازتعریف شود و اقدامات عملی برای تبدیل ایده‌ها و نتایج پژوهش‌های اساتید و دانشجویان به عمل از طریق فراهم نمودن زیرساخت‌های لازم برای جهانی‌شدن آموزش فراهم شود برای اینکه بتوان به جهانی شدن دانشگاه ها دست یافت ابتدا دانشگاههای آزاد باید در جهت اعمال استانداردهای جهانی شدن تغییراتی بر اساس درک محیط و تشخیص چالش‌های ملی و بین‌المللی در ساختارهای خود بدهند. برای ارائه ی خدمات جهانی و فارغ‌التحصیلانی با مهارت‌های شهروندی جهانی و کار در یک بازار جهانی به دانشگاههای آزاد و دست اندرکاران آن توصیه می شود که از سیستم‌های بسته به سیستم‌هایی باز تغییر کنند که به معنی ایجاد ساختار سازمانی جدید (ایجاد ساختاری منعطف، باز و حمایتی) است. برای دست یافتن دانشگاه‌های ایرانی و به خصوص دانشگاههای آزاد به رشد مطلوب و مورد نظر پیشنهاد می‌شود جایگاه دانشگاه‌های کشورهای شرق آسیا (به عنوان حلت میانجی) و در درجه بعد جایگاه دانشگاه های برتر دنیا (حالت مطلوب) مورد توجه قرار گیرد.

در پایان نیز باید گفت ارزیابی دقیق از وضعیت جهانی‌شدن در نظام آموزش نیازمند مطالعات وسیع و دنباله‌دار است. ازاین‌رو پیشنهاد می‌شود با اجرای پژوهش‌های مشابه در دانشگاه‌هایی که امکان بررسی وضعیتشان در این تحقیق مقدور نشد، می‌توان زمینه را برای ارزیابی مطلوب‌تر از وضعیت جهانی‌شدن در نظام آموزش فراهم نمود. همچنین با توجه به اینکه این تحقیق تنها در یک استان انجام‌گرفته است، در پژوهش‌های آتی می‌توان به بررسی تأثیر وضعیت موجود جهانی‌شدن آموزش از دید اساتید دانشگاه‌های سایر استان‌ها پرداخت.. از جمله محدودیت های این تحقیق میتوان بیان داشت که جامعه آماری این پژوهش اعضا هیئت علمی با مرتبه استادیار به بالا بودند که همین موضوع باعث ایجاد محدودیت‌هایی شده بود. گستردگی جغرافیایی پژوهش که در سطح استان مازندران انجام می‌شد، نیز محقق را با محدودیت‌هایی مواجه ساخته بود، لذا وسعت و پراکندگی جامعه آماری نیز بر مشکلات بخش پیمایشی کار افزود. و از آنجایی که دسترسی به جامعه آماری در فصل تابستان به سختی اتفاق می‌افتاد، لذا تمامی تلاش صورت گرفت که قبل از به اتمام رسیدن تقویم آموزشی دانشگاه‌ها، کار جمع آوری اطلاعات انجام شود که این محقق با موضوع محدودیت زمانی نیز مواجه بوده است.

تقدیر و تشکر

پژوهشگران وظیفه خود می‌دانند از تمامی اعضای هیات علمی که با صبر و حوصله فراوان در زمینه تکمیل پرسشنامه های این پژوهش همکاری کرده اند، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آورد.

ملاحظات اخلاقی

حقوق مادی و معنوی و بایدها و نبایدهای مالکیت فکری محققان بر اساس قانون کپی رایت وبا ذکر منابع محفوظ مانده است. این پرسشنامه ها بدون نام بود و در تکمیل آنها اجباری در میان نبوده است. لازم به ذکر است که مقاله حاضر با کد ۷۴۰۹۱ توسط معاونت پژوهشی دانشگاه تائید شده است.

تضاد منافع

نتایج این پژوهش با منافع هیچ سازمان و یا افرادی تعارض ندارند.

منابع مالی

منابع مالی تمام منابع مالی این پژوهش را محققین آن تهیه و مصرف کرده اند.

منابع

1. Falk, R. The decline of citizenship in an era of globalization. *Citizenship studies*, 2000, *4*(1), pp.5-17.
2. Tajik Ismaili S. [National Identity in the Age of Globalization]. *Journal of Media Studies*, 2012, 7 (18), pp. 1-16.
3. Woodward K. On and Off the Pitch: Diversity policies and transforming identities? *Cultural Studies*. 2007, 1;21(4-5):758-78.
4. Tomlinson, J. Globalization and Cultural Identity, Translated by Elham Karimi Blanc, *Journal of Identity*, 2008, vol. 9, pp. 52-70.
5. Paris R, Sisk TD. Confronting the contradictions. Paris, Roland and Timothy D. Sisk (eds.). 2009, 13:304-15.
6. Khaje Nouri B, Parnian L. [Studying the Relationship between Cultural Globalization and Social Identity], *Journal of Applied Sociology Studies*, 2015, 26 (1), pp. 65-86.
7. Sharaf al-Din H. [Globalization: Cultural Unification or Diversity and National Policies]. *Quarterly Journal of Knowledge*, 2007, No. 123
8. Zavar N. [Higher Education Management Towards Globalization]. *Journal of Management and Entrepreneurship Studies*,2016; 2 (4), pp. 29-40.
9. Baig SA, Iqbal S, Abrar M, Baig IA, Amjad F, Zia-ur-Rehman M, Awan MU. [The Impact of leadership styles on employees' performance with moderating role of positive psychological capital]. *Total Quality Management & Business Excellence*. 2019,17:1-21.
10. Abdollahi M, Shahi S. [The Impact of Globalization of Education on Teachers' Curriculum in Four Districts of Ahvaz]. *Journal of Educational Sciences*,2017, 24 (1), pp. 226-203
11. Raeisoon M, Abbaspour A, Rahimian H, Taskoh AK, Shirvan SB. [An exploration of the organizational structure components of universities of medical sciences in transition to third generation university]. *Journal of Birjand University of Medical Sciences*. 2018;25.
12. Tight M. Globalization and internationalization as frameworks for higher education research. *Research Papers in Education.* 2019 Jun 26:1-23.
13. Mense EG, Lemoine PA, Garretson CJ, Richardson MD. The Development of Global Higher Education in a World of Transformation. *Journal of Education and Development*. 2018 Sep 20;2(3):47.
14. Lough B, Toms C. Global service-learning in institutions of higher education: concerns from a community of practice. Journal of Globalisation, Societies and Education. 2017; 16(1).66-77.
15. Asgharzadeh N, Khorasani A. [The effect of using English as an interface language for science education in the internationalization of universities: A comparative study in Europe], *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 2016, Volume 22, Number 3, pp. 111- 89.
16. Hashemi A, Asadianpour M, Kimiaei A. [Investigating the effects of internationalization of higher education and curriculum quality in the era of globalization], the first international conference on quality in higher education curriculum, Islamic Azad University, 2014, Isfahan Branch (Khorasgan).
17. Abbaspour A, Marzoughi R. [Evaluation of the Impact of Globalization on the Teaching-Learning Process in Higher Education from the Perspective of Faculty Members of Shiraz and Shahid Beheshti Universities], *Bi-Quarterly Journal of Higher Education Curriculum Studies*, 2013, Volume 4, Number 8, pp. 7-40.
18. Peterson PM, Helms RM. Challenges and opportunities for the global engagement of higher education. Occasional Paper produced for CIGE: American Council on Education. Washington, DC: American Council of Education. 2013.
19. Guzmán-Valenzuela C, Barnett R. Academic fragilities in a marketised age: The case of Chile. *British Journal of educational studies*. 2013 Jun 1;61(2):203
20. Hamidifar F, Yusef K, Ebrahimi M. [Leadership and Management in the Internationalization of Higher Education*], Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 2017, Volume 23, Number 1, pp. 71-49.